

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogrsko in Bosno K 21-60, polletna K 10-80, četrtletna K 5-40, mesečna K 1-80; za Nemčijo celoletno K 40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36.—

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Šelenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer. Inzerati: enostopna petstvirica 30 vin., pogojen prostor, poslana in reklame 40 vin. — Inzerate sprejema upravništvo. Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštne proste.

Štev. 324.

V Ljubljani, v soboto dne 6. julija 1912.

Leto II.

Delavska enakopravnost.

Zbornica poslancev je zaključila svoje poletno delo in se je razšla do jeseni. Gospodarska zbornica ji lahko zavida, zakaj za naše lorde se prično počitnice nekoliko pozneje, ker se morajo sestati še na eno sejo, da rešijo v svojem delokrogu zakone, ki jih je sklenila poslanska zbornica. Ta seja bo v sredo. Prav prehluda ta reč ne bo, zakaj gospodje od visoke aristokracije in od visoke finance nimajo plebejskih navad in se ne pripravijo cele dni zaradi kakšne postave ali celo zaradi kakšnega paragrafa. Kakor se spodobi za taka izbrana bitja, je pri njih doma najvišja mladost, vsled česar vedo v kratkih minutah tudi za take predloge kako in kaj, s katerimi se je zbornica prostakov ukvarjala po ves teden ali pa še dalje. Tako bodo s pomočjo svojih silajnih duševnih kvalitiet tudi v sredo brez napora in brez prevelike izgube časa lahko elegantno rešili vse, kar je prišlo iz poslanske zbornice v njihovo sfero.

Ljudstvo, ki ne zna ceniti izrednih vrlin najboljših in najplemenitejših mož, zbranih v zbornici gospode, se navadno le malo briga za njih prosvetlilno delo in posveča svojo pozornost le bolj piebečjem v drugi zbornici. Včasih je tako, kakor da bi sploh ne vedelo o existenciji teh vzvišenih zakonodajcev. Ali sem tertijski je tudi zbornica božjih izvoljencev zanimiva za širše kroge, in prav sedaj je tak trenutek, ko bo moralo delavstvo paziti, kar se tam godi.

Med sklepi poslanske zbornice, ki jih gosposka še ni odobrila, je tudi novela k obrtnemu zakonu, s katero se ima odpraviti kazneni delavsko kršitev pogodbe. V dosedanjih do- ložbi tiči pristranost, ki je delavcem ne le škodljiva, temveč tudi izredno poniževalna. Delavec, ki prekrši delovno pogodbo, je civilnopravno zavezan, da povrne škodo, ki nastane iz tega; ali povsod je tudi dolžan. Če prekrši pogodbo delodajalec, je le dolžan plačati odškodnino. Kljub načelu, da so pred zakonom vsi enaki, le tukaj torej dvojino. Neenako pravo: Blago za podjetnika, kruto za delavca. Za delodajalca je pogodba privatna reč; on je svoboden človek. Če mu pogodba ni všeč, se le vpraša, koliko bi veljalo, ako bi se je iznebil, in če ne posega vsa reč preglotbko v žep, jo enostavno prekrši. Delavec pa ni svoboden mož; zakon mu daje značaj sužnja s tem, da ga kaznuje za kršitev pogodbe, kakor so kaznovali zamorce, ki so jo popihali pred svojimi gospodari. To razburljivo neenakost ima odpraviti omenjena novela.

Mala reforma ima že svojo precej živahno zgodovino. V poslanski zbornici je bila že lani sklenjena. Ali v gosposki zbornici so se takoj oglasili najhujši protidelavski hujšaki, ljudje, ki sami prizadevajo, pa so uvedli strastno agitacijo, proti sklepu poslancev. Na pogovor »noblesse oblige« — plemenitost dela dolžnost, so popolnoma pozabili, ker so jih docela zaslepili njihovi kramarski interesi. Praktično je ostala kapitalistična agitacija brez pomena, zakaj še preden je gosposka zbornica rešila mali zakon, je bil državni zbor razpuščen.

Novi parlament je obnovil ta svoj sklep. Brez ugovora in soglasno je zaključil, da odprade kaznivost, Gosposka zbornica, ki je rešila mnogo poznejše zakone, se pa še ni bavila s to zadevo. In zdaj ima v sredo sejo. Bilo bi pač nezasišano, če bi se postavila gosposka zbornica v taki zadevi proti poslanski, zlasti ko je bil sklep zadnje soglasen. Če pa nima gosposka zbornica razdražljivega namena, da bi zavrgla zakon, tedaj ni nobene zapreke, da bi rešila te male reforme še v sredo. Zakaj ne bi rešila lahko opravi brez debate, glasovanje pa je lahko v par minutah končano. In če se prično aristokratske počitnice pet minut prej ali pozneje, je pač že vse eno. Ako si noče gosposka zbornica nakopati očitka, da je sovražnica delavstva, bo v sredo glasovala za zakon poslanske zbornice in priznala delavstvu košček enakopravnosti.

Delavsko gibanje v Bosni.

Najmlajši člen avstro-ogrsko socialne demokracije je obdržal prvič v svojem lastnem delavskem domu 29. in 30. junija in 1. julija svoj VI. strokovni in IV. strankin zbor in se je s svojimi stvarnimi razpravami in resno zasnovanimi predlogi najzaslužneje pridružil izvršenemu delu letošnjih kongresov bratskih strank v Avstriji. Strankin zbor je podal jasno sliko intenzivnega v marsikaterih točkah posnemanj: »ednega dela socialne demokracije Bosne in Hercegovine in si je zagotovil zaupanje bosanskega proletariata.

Na zunanje se je ta zbor pač popolnoma drugače predstavil, kakor smo vajeni gledati strankine zbore avstrijskih socialno demokratičnih strank. Pri predsedniški mizi poleg predsednika vladni policijski zastopnik, policija v dvorani in pred dvorano, policija na dvorišču, okolo okolo delavskega doma polno policije in pripravljenega vojaštva! Vse je pričalo, kako veliko važnost ima ta zbor za obstoj kapitalistične uprave najmlajše avstro-ogrsko provincije, kako velik strah ima ta lakajska, feudalna in klerikalna uprava vlade pred zbujenjem tlačnega ljudstva Hercegovine.

Ker je tudi za naš pokret rast te bratske stranke največje važnosti, ker se bomo v prihodnosti mnogokrat naslanjali na njeno pomoč, in nasprotno ona na našo pomoč in vzajemnost, imamo največji interes na spoznanju rasti in procvita, boja in uspehov te stranke in je naša življenska potreba, da zasledujemo z vso skrbjo delo in pokret socialne demokracije Bosne in Hercegovine.

Na tem shodu je dokazala socialno demokratična stranka Bosne in Hercegovine, da nastopa pravo pot socialističnega probujenja in da vodi njena pot po najpravnejši črti do osvobojenja v tej stranki združenega proletariata. In dokazala je, da ima v sebi vse pogoje za nadaljni zdravi razvoj in trdno zaupanje v svojo moč in neomahljivost prihodnjih bojev.

VI. Kongres »glavnog radničkog saveza« (strokovni kongres).

Dnevnega reda I. točka. Predsednik glavnega radniškega saveza sodr. **Salamunović** otvori kongres in pozdravi došle tuje delegate in sicer: sodr. **Skareta** za nemško soc. dem. stranko v Avstriji, sodr. **Korača** za bratsko stranko iz Hrvatske in sodr. **Dugmedžijev** za socialno demokratično stranko Bolgarske. Z obznavanjem se je pogrešalo na zboru delegata jugoslovanske socialne demokracije.

Po volitvi zbornega predsednika sodr. **Fattnerja** in **Giliha**, kandidatnega in verifikacijskega odbora, podeli predsednik besedo prisotnim tujim delegatom.

Sodr. **Korač**: Zagotavlja sodruge bosanske in hercegovske socialne demokracije, da nimajo v hrvatskih sodrujih le krvne, ampak tudi bojne brate v dosegu skupnega cilja. In ako tudi preneha ustavno življenje in stopi na njegovo mesto absolutizem, kakor sedaj na Hrvaškem, ne dela to nikakih ovir napredku socialistične misli, ampak nasprotno, ga še pospešuje in jači nepremagljivost socialne demokracije.

Sodr. **Dugmedžijev**: Prinaša pozdrave Bolgarov, a komaj sregovori dva stavka, ga prekine vladni pol. komisar in mu prepove govoriti bolgarsko, ker tega jezika ne razume. Med delegati nastane vihar in vsi zahtevajo, da nadaljuje v svojem jeziku. Ker se je bilo bati, da komisar zbor razpusti, nadaljuje sodr. **Dugmedžijev** v srbskem jeziku. Povdarja pomen vzajemnosti vseh jugoslovanskih socialno demokratičnih strank in polaga glavno važnost na edinstvo v politični in gospodarski borbi vseh jugoslovanskih socialistov proti skupnemu sovražniku, kapitalizmu.

Sodr. **Skareta**: Bosna in Hercegovina je od Avstrije anektirana, a le militaristično in ne kulturno. Ljudstvo Bosne in Hercegovine je pač podaništvo militaristične Avstrije, a ni deležno nikakih pravic in nikake svobode. Vsa uprava je policijska in potrebno je, streči to policijsko moč s silo naših organizacij. (Komisar mu prepove govoriti o policiji.) Ako se je doseglo v Avstriji, da policijska vlada vsaj malo upošteva pravice ljudstva, je prepričan, da bodo tudi v Bosni dosegli v svojem boju socialisti človeške pravice. Zato apelira na zbor, da naj polaga največjo važnost v izgraditev političnih in strokovnih organizacij.

Zaradi nesramnega policijskega postopanja pri teh dveh govornikih, sklene zbor, poslati takoj deputacijo sodrugov Kaporja, Glumača in Hrisafovića k predstojniku vlade, da najenergičneje protestira proti temu brezobraznemu postopanju policijskega komisarja.

V II. točki dnevnega reda sledi tajniško in blagajniško poročilo sodr. **Rauscherja**. Ako ravno je poročilo zelo zanimivo, ga vendar ne moremo prineesti v celem obsegu, ker je preobširno. Omenjamo le, da, akoravno je bilo pretečno poslovno leto za delavstvo zaradi slabe konjunktore in finančnih kriz na vsem gospodarskem polju neugodno, je bil razvitek organizacij kolikor toliko zadovoljiv. Napram številu strokovno organiziranih 3690 v letu 1910, in 6068 v letu 1911., je letos padlo število na 5540. Ta odpadek proti prejšnjemu letu je pripisovati le krizi in njeni posledici — brezposelnosti, zaradi katere je veliko število delavcev odpotovalo iz Bosne. Mezdni delavcev je v Bosni in Hercegovini približno 60.000, od katerih je torej približno 10 % organiziranih. Najboljši rezultati organiziranja so se dosedaj dosegli v Sarajevu, kjer je približno 43 % (t. j. 3600 od 8000 delavcev) vsega meznega delavstva organiziranega.

(Dalje.)

Izza septemberskih dogodkov.

Tržni nadzornik Adolf Ribnikar pred sodiščem.

Ljubljana, 5. julija.

Drugi dan. — Petek dopoldne.

Nadaljevanje zaslišanja.

Začetek ob 9.

Predsednik naznani, da se dr. Hacin ne po- pliče. Pokliče se priča Javornik.

Dr. **Novak** prijavlji ničnost, v kolikor so bili zavrnjeni njegovi predlogi. Nadalje predlaga zaslišanje župana dr. Tavčarja o zadevi odpusta priče Dolinarja iz službe užitniškega zakupa in zaradi očitka vplivanja na stražnike. Predlaga zaslišanje še dveh prič, ki bosta izpovedali o Pustovi nezanesljivosti. Zaslišita naj se še prič

Trampuševa in Lermanova, ki bosta izpovedali, da je Ribnikar pomirjevalno vplival.

Dr. **Neuperger** se protivi zaslišanju.

Dr. **Novak** vztraja zlasti pri zaslišanju župana dr. Tavčarja, razen če državni pravdnik prekliče in obžaluje, kar je dejal z ozirom na odpust Dolinarja, češ da je značilno, ker je bil odpuščen Dolinar, ki je pričal proti Ribnikarju.

Dr. **Neuperger**: Tega pa ne storim.

Sodni dvor je zavrnil predloge dr. Novaka.

Dr. **Novak** prijavlji ničnost.

Martin Hudaes,

stražnik. Bil je pri dr. Peganu, ker mu je dejal stražnik Vrečar, da pridejo vsi stražniki v disciplinarno preiskavo, ki so bili zaslišani v dežel- nem dvorcu. Ni pa dobil dr. Pegana doma. Dis- ciplinarne preiskave tudi ni bilo.

Predsednik: Gospod Ribnikar, nadalje Vam očitajo, da ste bili udeleženi tudi pri pobijanju šip v Reisnerjevi hiši.

Ribnikar: Popolnoma nedolžen sem pri tem. V družbi dr. Žerjavja, njegove neveste, doktor Lavrenčiča, njegove sestre in Gilberta Zupan- čiča sem stal na Vodnikovem trgu, odkoder smo opazovali dogodke. Ko smo slišali ropot, smo krenili čez jubilejni most proti Reisnerjevi hiši, kjer pa že ni bilo žive duše.

Predsednik: Zahajali ste v Reisnerjevo hišo.

Ribnikar: Da. Imel sem razmerje z Lujizo Göbel. Leta 1909, je odšla v Nemčijo; ločila sva se sprta. Ob septemberskih dogodkih sva si bila še dobra. Razložil sem ji tpujske dogodke. Možno, da je bila prestrašena. Rekel sem, da grem na protestni shod.

Predsednik: Kaj pa je rekla?

Ribnikar: Dejala je, ali bo kaj hudega. Re- kel sem, da nič.

Predsednik: Kako pa, da je rekla Reisner- jevim, da ste ji natanko povedali, kaj se zgodi?

Ribnikar: Imela je občutek, da se nekaj pri- pravljaja. Mnogo je delovala njena fantazija in porodila izmišljotino.

Predsednik: Rekli ste ji, da naj postavi luč na okno in da boste Vi vplivali, da se ji nič ne zgodi.

Ribnikar: To je zgolj izmišljotina. Zelo raz- burljiva ženska je.

Predsednik: Ali niste potem tudi z Reisner- jem govorili?

Ribnikar: Razgovarjala sva se o dogodkih. Čutil pa sem iz razgovora nekaj kakor sumnj, da bi bil tudi jaz pri njem pobijal. Gospa Göbel je prisluškovala in takoj začela govoriti o teh dogodkih. V šali mi je dejala: »Ti si to napra- vil!« Vendar je bila po mojem mnenju uverjena, da sem nedolžen. Rekel pa sem ji: »O takih stvareh ne razumem šale in odločno zahtevam, da ne govoriš tako.« Potem je kmalu odšla na Nemško, ko je najin otrok umrl in sem uvidel, da je ne morem poročiti, ker sem spoznal, da je že poročena, česar pa v teku razmerja nisem vedel.

Predsednik prebere dva uradna spisa o stražniku Pustu, tičočja se dveh kaznovanj Pusta vsled službenih prestopkov.

Lujiza Göbel,

40 let stara, rojena v Wielefeldu na Vestfal- skem, poročena, zasebnica, protestantka, pre- biva v Düsseldorfu; njen mož živi v Egiptu. Göblova je jako elegantne zunanosti, za svoja leta dobro ohranjena. Njen nastop je energičen; v teku zasliševanja jo parkrat posili jok. Zasli- šala se je nemško.

Predsednik: Ali poznate moža za Vami?

Priča: Da. Bila sem zaročena z njim.

Priča želi, da se Ribnikar odstrani iz njene bližine, kar se zgodi.

Predsednik: Ali se bojite sugestije? Kdaj ste se seznanili z Ribnikarjem?

Priča: Na Dunaju, ko je študiral. Ko se je preselil Ribnikar v Ljubljano, sem mu sledila. Ko sva se ločila, si nisva bila sovražna. Pozneje sva si pisala še nekaj pisem, a mi dopisovanje med nama kmalu ponehalo.

Predsednik: Dejali ste, da se je pozneje Ribnikar spremenil, ker so prišla tudi narodna nesporazumjenja vmes. Kako je bilo 18. sep- tembra?

Priča: Ribnikar mi je pripovedoval o ptuj- skih dogodkih in povedal, da bodo shodi in po- vračilo za Ptuj. Dejala sem mu, naj se ne vme- šava. Svarila sem ga, naj ne hujša.

Predsednik: Iz česa ste sklepali, da hujša?

Priča: Iz najinih pogovorov. Na dan shoda je dejal, da gre na protestni shod. Obljubil mi je, da se mi ne bo nič zgodilo, ker ljudje vedo, da sem njegova žena. Naročil mi je, naj imam v sobi luč, da bodo ljudje vedeli, kje sem. Pri- drževala sem ga, naj bi ne šel na shod, a je od- šel. Nenadno okolo 11. ponoči so pobili šipe. Ko sem se drugo jutro ob petih zbudila in vstala, sem videla v kuhinji mnogo kamenja. Ko sem to videla, sem dejala Reisnerjevim: »Takega moža ne poročim!« Adolf mi je bil dejal: »Varuj se, kolikor se moreš!« Ko sem povedala Adol- fovo svarilo Reisnerjevim, so mi očitali, zakaj jim nisem tega preje povedala. Dejala sem po- zneje Adolfu: »Adolf, Adolf, tako dolgo boš uganjal, da prideš v luknjo!« Potem sva se za- čela pričkatati zaradi narodnosti, dokler ni prišlo do ločitve, zlasti ko je umrl otrok. Rekla sem mu tudi: »Lepo je ljubiti svoj narod, zato pa ni treba drugih sovražiti!« Drugače je bil dober človek.

Predsednik: Zakaj ste pri prvem zaslišanju govorili drugače?

Priča: Bala sem se, da me ubijejo.

Predsednik prebere prvo pričino izpoved iz oktobra leta 1908., ko je priča izpovedala, da je Ribnikar dejal: »Bom že pomirjevalno vpli- val!«

Priča: Tega ni rekel. Pač pa sem jaz rekla, naj ne hujša, da se ljudje še bolj ne razburijo. Tedaj me pri zasliševanju vsekakor niso prav razumeli.

Predsednik: Kar ste pripovedovali, je gola resnica?

Priča: Gola resnica.

Predsednik: Gospod Ribnikar, kaj pravite Vi na to?

Ribnikar: Gospa si je lahko pod vtiskom tedanjih razburljivih dogodkov v Ptuj in vzne- mirjenja v Ljubljani ter pod vtiskom branja časopisov ustvarila mnenja, ki jih jaz nisem iz- rekel. Možno je, da sem ji dejal, naj se varuje, ker ni izključeno, da se kaj zgodi. Ampak vedel nisem tega, storil sem to le iz previdnosti. Saj so tudi mnogi Nemci ukrenili marsikaj za vsak slučaj, pa tudi niso vedeli, kaj se utegne zgoditi. Gospa nima umevanja za narodnostne pojave, zategadelj me je smatrala za silno radikalnega.

Priča želi, da se Ribnikar konfrontira z njo. V teku razgovora z njim je ihtela in mu očitajoč zatrdjevala, da je bilo res tako, kakor je izpove- dala.

Dr. **Stöckel**: Kaj ste razumeli, ko ste dejali gospe, da bo povračilo za Ptuj?

Ribnikar: Pod tem sem razumel tisto, kar je bilo izraženo na plakatih, ki so vabili na shod, v besedah: »Odgovor na Ptuj!«

Dr. **Novak**: Ali niste z določnostjo tedaj sklepali, da Ribnikar ni pobil šip?

Priča: Nisem sklepala. Mislila sem, da je udeležen pri pobijanju; zlasti pozneje, ko ga ne- kaj časa ni bilo, sem sodila, da ima slabo vest. Videla sem moža v haveloku, mislila sem, morda je Ribnikar.

Dr. **Neuperger** predlaga izključenje javno- sti, ker bo stavil nekatera vprašanja z ozirom na žaljenje Veličanstva.

Sodni dvor ugotovi zahtevi državnega pravd- nika.

Dr. **Novak** imenuje za svoje zaupnike go- spode Vitomila Jelenca, Frana Peterlina in Rasta Pustoslavška.

Predsednik nasprotuje imenovanju teh za- upnikov, češ, da so žurnalisti.

Dr. **Novak** pravi, da jih je imenoval za svoje zaupnike kot državljane, ne pa kot žur- naliste.

Predsednik dopusti imenovane zaupnike, seveda ne smejo nič poročati.

Dvorana se izprazni. Tajna razprava traja četrt ure. Nato sledi javna razprava in se nada- ljuje zasliševanje prič.

Anton Reisner,

krojač. Ko so se okna pobijala, je videl na ulici ogromno število ljudi, družega nič. Göbel je dejala sprva, da je bil Ribnikar zraven, potem pa je dejala, da tega ne ve natančno. Drugi dan sem pokazal Ribnikarju kamenje in ga vprašal, kako je mogel kaj takega napraviti. Ribnikar je dejal, da tega ni storil. Dejaj sem mu, da je bil vsaj vodja; tako je rekla njegova ljubica. Potem mi je dejal Ribnikar, da so bile šipe pobite za- tegadelj, ker sem dal otroke v nemško šolo. Ko sva se z Ribnikarjem pogovarjala, je prišla gospa Göbel, in rekla: »Ti si bil tudi zraven!« Govorila je popolnoma resno.

Predsednik: Ali je gospa mirnega značaja?

Priča: Da.

Hermína Reisnerjeva

izpove: Gospa Göbel je dejala, da je že dan preje vedela, kaj se zgodi, ker ji je Ribnikar de- jal, naj se varuje. Gospa je rekla, da je videla Ribnikarja med pobijalci. Ko sem jo vprašala, ali gotovo, je dejala: »Mislim.«

Prebero se razne izpovedbe, ki soglašajo z izpovedbami Göbelove, Reisnerja in Reisner- jeve.

Dr. Žerjav

se ne zaprišeže, ker je v preiskavi zaradi Agro- Merkurja. Še preden je začel Ribnikar v Šelen- burgovi ulici govoriti, so žvenketale šipe. Zmi- sel govora je bil: Sporočil je množici, da ne sme naprej. Opozorjal je, da so povsod pustili po večjih mestih demonstrante naprej. To pa nas ne sme razburiti — je dejal — policija ima tudi svoje težave. Vtisk govora je bil pomirje- valen. Ribnikar je ljudi pomiril, da so se pomak- nili nazaj. Policija je potem sama odstopila na- zaj. Ko pa so zažvenketale šipe, so ljudje pre- drli kordon in stekli proti kazni. Potem sem Ribnikarja za nekaj časa zgubil izpred oči, po- zneje smo se zopet sešli. Cela družba je obsto- jala iz njega, njegove neveste, dr. Lavrenčiča, njegove sestre in Gilberta Zupančiča. Stali smo pri magistratnem vodnjaku. Ko so zažvenketale šipe od Mahrove hiše, smo šli tje. Nenadno smo zaslišali krik — Poljan, Zagledali smo de- monstrante, ki so pobijali pri Huthu. Stali smo blizu Perdana. Potem so pobijali za Mahrovo hišo. Šli smo preko jubilejnega mostu, blizu Levstikove lekarne smo zopet zaslišali pokanje od Resljeve ceste. Ko smo prišli do Reisnerjeve hiše, je bilo vse mirno; demonstrante so se že razgubili. Ribnikar, jaz in dr. Lavrenčič smo se poslovili od drugih in hoteli še v gostilno.

Predsednik: Kaj veste o razmerju Ribnikarja z Göbelovo?

Priča: Göbelova je Ribnikarja mistificirala, češ da je vdova. Ko je prišla mistifikacija na dan in je otrok umrl, sta se ločila.

Milena dr. Žerjavova izpove, da je bil Ribnikar v večji družbi, v kateri je bila tudi priča, ko so prišli pred Reiserjevo hišo. Tedaj so bile šipe že pobite; izključeno je, da bi bil Ribnikar pobit šipe

Dr. Ivan Jenko, zdravnik, je bil v Šelenburgovi ulici. Ribnikarjev govor je napravil nanj pomirjavalen vtisk. Šipe so zažvenketale ob koncu govora.

Jan Ružička, nadgeometer, izpove v zmislu prejšnje priče.

Dr. Lavrenčič, odvetniški koncipijent, izpove enako kakor Milena dr. Žerjavova in Jan Ružička. Klobuka z »gamsbartom« Ribnikar ni imel.

Franc Remic, trgovski zastopnik. Natanko je slišal, kako je Ribnikar govoril: »Prosim vas, bodite mirni in dostojni!« Med govorom je bilo občinstvo mirno; tedaj so že pokale šipe na kazini.

Franc Drenik, lastnik zavarovalne pisarne, 72 let star. Ribnikar je govoril: »Ne naprej, vrnite se, razkropite se!« Po govoru je pritisk odnehal. Rekel sem še: »Dobro je napravil! Ustavil jih je!« Četrta ure po Ribnikarjevem govoru so bile šipe pobite.

Leon Franke, knjigovodja. Iz Ribnikarjevega govora je razločno slišal besedo »mir«, oziroma »mirno«.

Vilko Bukovnik, koncipist. Prve besede Ribnikarjevega govora so bile: »Bodite mirni!« Šipe so začele žvenketati deset minut po Ribnikarjevem govoru. Med govorom je bila množica mirna.

Profesor Reiser izpove: Ribnikar je miril; natančno se spominjam besedi »mir« in »mirno«.

Albert Feldstein, knjigovoz. Ribnikar je dejal: »Bodite mirni!« Še preden je začel Ribnikar govoriti, so šipe že pokale.

Dr. Franc Zupanc izpove, da je kazinske šipe pobila množica, ki je predrila kordon v Wolfovi ulici.

Bojko Švagelj, trgovski sodrtnik. Ribnikar je v govoru pomirjeval; ljudje so se pomirili. Ko je masa prišla pred kazino, so bile šipe že pobite.

Vinko Vizjak, filozof. Ribnikar je dejal: »Prosim mir, rad bi govoril!« Prej mu je dejal, da hoče ljudi pomiriti.

Jakob Dimnik, ravnatelj na ljudski šoli. Kaj je Ribnikar govoril, ne ve. Vtisk govora se mu je zdel pomirjavalen, ker so se ljudje razhajali.

Janez Dimnik, učitelj, izpove enako.

Dragotin Mohar, posestnik in črkostavec. Ribnikar je pomirjevalno vplival. Neki gospod je dejal priči: »Prav dobro je napravil! Njemu se je zahvaliti, da niso predrili kordona.« Ko so šipe pokale na kazini, je bil kordon še cel.

Razprava se prekine ob tri četrt na dve. Nadaljevanje ob 4.

Popoldanska razprava ob 3.

Dr. Karl Triller obširno opisuje vse dogodke. Shod je imel tendenco gospodarskega boja proti Nemcem, dokler se ne dobi zadoščenje za ptujske dogodke. Z njim smo nameravali zaježiti splošno razburjenost. Na shodu so govorniki povdarjali, naj ne bo demonstracij. Med shodom smo zbrali nekatere odličnejše somišljenike, mislim, da je bil med njimi tudi g. Ribnikar, in apelirali smo nanje, naj mire, če bi se pripravljale demonstracije. Objubili sa nam. Kljub temu so bili veliki izgređi. Sprva sem imel vtisk, da naši gospodje niso storili svoje dolžnosti z ozirom na red. A zagotovo se mi je nasprotno. Zlasti sem slišal o g. Ribnikarju, da je miril pred kazino.

Dr. Novak: Kako se je vršila ovadba pri deželnem odboru?

Dr. Triller (z močnim razburljivim glasom): Nimam pojma in jaz bi se sramoval te ovadbe.

Ribnikar bridko, glasno in dolgo iliti, da ne more govoriti. Šele čez nekaj časa se toliko umiri, da vpraša dr. Trillerja, ali ni bil vedno zanesljiv, kadar je dobil instrukcije za kak shod.

Dr. Triller: Ribnikar je vedno izpolnil svojo dolžnost.

Terezija Feldstein, soproga knjigoveza. Slišala je natančno Ribnikarja: »Prosim Vas, pomirite se, bodite mirni!« Ljudje so bili potem mirni in so krenili nazaj proti pošti. Po Ribnikarjevem govoru so žvenketale šipe pri kazini.

Dr. Milutin Zarnik, mag. svetnik. Šipe so žvenketale, še preden je bil kordon v Šelenburgovi ulici predrt. Ribnikar je govoril, ko je bilo pri kazini že vse razbito. Ko sem slišal očitke, da je Ribnikar shujskal z govorom ljudi k pobujanju šip, sem takoj rekel: To ni res! O tem sem tako trdno uverjen, da bi lahko povedal tudi na sodni dan. Zategadelj sem se sam ponudil za pričo.

Dr. Neuperger (vznemirjen): To je skoro neverjetno, kar ste povedali!

Priča: To je faktum, pa je če je Vam všeč ali ne!

Prebere se ovadba deželnega odbora proti Adolfu Ribnikarju. Ovadba priporoča, da se Ribnikar pridrži v zaporn, češ da bi utegnil vplivati na priče. Izmed priloženih aktov ovadbe

deželnega odbora je bila s strojem pisana anonimna izpoved nekega »opazovalca«, baje dr. Pegana.

Prebere se še akt o obsojnih demonstracijah in neki akt od deželne vlade.

S tem je bilo dokazovanje ob 5. končano in besedo povzame državni pravdnik

dr. Neuperger: Navidezno se je posrečilo ovreči obtožnico z zadnjimi pričami.

V resnici pa so jo le potrdile. Zlasti velja to za dr. Zarnika, proti kateremu bomo napravili polizvedbe, da uvedemo proti njemu kazensko postopanje na podlagi § 199a zaradi hudodelstva krive prisage. Izpoved dr. Zarnika se mi zdi naravnost neresnična. Zdej pa preidem k stvari sami. S posebno vneto je hotel gospod zagovornik uničiti verodostojnost priče Pust.

Državni pravdnik obsežno pledira za verodostojnost priče Pust. Stražnika Pust in Kurent sta obadva krivo pričala. Opisuje dogodke pred kazino v zmislu obtožnice. Hudo je očrnil stražnika Azmana in tudi o celi vrsti drugih stražnikov je vse prej kakor blago govoril. Na mestno stražo se je vplivalo. Bivši župan Ivan Hribar je policijskemu svetniku Lavterju naravnost zapovedal, da mora z Ribnikarjem milo ravnati. Stražnika Pusta je pekla vest zaradi izpovedi l. 1908, zato je zdaj povedal resnico; njemu gre popolna vera. Z vso zgovornostjo je skušal oslabiti izpovedbo dr. Trillerja. O tintniku, ki je priletel pri Kozlerju na tla, pravi, da ga je vrgel kvišku eden izmed voditeljev, ker je hotel shujskati množico. Preide k razbremenjevalnim pričam. O dr. Žerjavu ne mara govoriti mnogo, ker je o njem že splošno dovolj znanega. Bivši župan Hribar je dejal, kar je storil dr. Žerjav v Zvezi slovenskih zadrug, je zločin in hudodelstvo. Z obtožencem je bil prijatelj in ustanovitelj tistih mladincev, katerim se očitajo septembarski dogodki. Zato ta priča nima pravice zahtevati, da ji sploh verjamemo. Nekatere izmed njih ne vedo nič povedati kakor o splošnem vtisku; na te priče ne moremo nič dati. Nekatere priče pa so govorile posebno razbremenilno. Bilo pa je v neposredni bližini tako življenje in ropotanje, da niti bližnje priče niso veliko slišale, kako bi potem oddaljenejše? In čudno je, da so slišale nekatere razbremenilne priče samo ugodno za Ribnikarja. Razbremenilne priče so se zapletle v protislovja. Govoril je tudi o profesorju Reiserju, kakor da bi bil utegnil imeti kaj opraviti z demonstracijami; razentega je Reiser intimen prijatelj Ribnikarjev. Ribnikarja se je lotila psihoza mas in krilnil je: Naprej! Njegov nastop v sredini množice je poln pohujšal. Zategadelj ne more obveljati za govor, da bi se utegnulo tudi brez njega to zgoditi. Filozof Vizjak je hotel ali nehoti izpovedal popolno resnico. Gospod dr. Zupanc je mlad človek in tudi prijatelj Ribnikarjev; ne morem reči, da se je zlagal...

Dr. Zupanc (skrajno razburjen iz občinstva): Gospod doktor, dajte se brzdati! Svoje časti si ne dam kratiti od nikogar, tudi od Vas ne!

Dr. Neuperger (uplašen): Laži ne morem očitati in je tudi nisem.

Predsednik: Zapomnite si to, gospod doktor Zupanc! Ampak tu ne morete nastopati. (Proti drž. pravdniku obrnjen): To je grdo! (Razburjen med poslušalci.)

Dr. Neuperger: Saj nisem dolžil. — V teku govora se je skušal dr. Neuperger ponovno opravičiti zaradi tega slučaja in nazadnje je kratko menil, da se ne da nahluliti, češ da ima pravico do presojanja izpovedb. Medtem ko je preje dr. Neuperger živahno in vneto plediral, je bil videti po nastopu z dr. Zupancem vidno uplašen in je napravil vtisk precejšnje klavrnosti. Slednjič je predlagal obsodbo obtoženca v zmislu obtožnice.

Državni pravdnik je govoril eno uro in tri četrt. Po njegovem govoru je odredil predsednik petminutni odmor.

Po preteku odmora govori zagovornik

dr. Novak: Ribnikar je govoril kritični dan v Šelenburgovi ulici. Ne bom popolnoma sledil državnemu pravdniku, ki je posamično seciral sleherno pričo. Ni vzroka dr. Trillerju odrekati verodostojnosti zategadelj, ker je Ribnikar z njim znan. Kar je storil Ribnikar v Šelenburgovi ulici, je storil pod vtiskom svoje dolžnosti, da mora paziti na red in gledati, da se kaj ne zgodi. Ne maram se dotakniti ovadbe deželnega odbora v zmislu, kakor da bi hotel govoriti skozi okno. Zde pa se mi vira te ovadbe motni. »Slovenec« je neprenehoma očital Ribnikarju aranziranje demonstracij; da pa časopisje sugestivno vpliva na občinstvo, je dokazana stvar, torej je »Slovenec« vplival tudi na izjave priči. Dotakniti se hočem priče Ivana Pusta. Zakaj ni postavilo državno pravdnštvo Ivana Pusta v preiskavo zaradi hudodelstva krive prisage? Ne morem se ubraniti vtiska, da zategadelj ne, ker si ga je hotelo državno pravdnštvo prilrati za Ribnikarjevo afero. Ivan Pust je v tako veliki meri dostopen zunanjim vplivom, da nikakor ne moremo zidati nanj kakor na trdno skalo.

Zagovornik obširno govori proti verodostojnosti stražnika Ivana Pusta in za verodostojnost stražnika Kurenta ter nadaljuje: Kordon bi se gotovo ne bil predril, če bi ne bilo napačno policijsko vodstvo; seveda se ne more vsega vedeti naprej. Ribnikarjev govor ni imel hujskajočega vpliva, kar potrdi cela vrsta prič. Gospod državni pravdnik ni storil svoje dolžnosti, ker ni omenil razbremenilnih razlogov, dasi ima pravico navajati obteževalne okoliščine. Zaključek Ribnikarjevega govora je bil namen pomiriti ljudi in to je tudi dosegel, kar pove cela vrsta prič. Ribnikar je tudi govoril obrnjen proti pošti. Morda pa je kdo, ki ni slišal vsega govora, videl v Ribnikarjevem govoru hujskajoč nastop, ampak kako redki so tisti, ki so imeli hujskajoč vtisk od govora, in to celo pri tej anonimnosti, ki se je gojila od gotove strani proti Ribnikarju v javnosti. Veliko število prič pa je potrdilo, da je Ribnikar rabil besede, s katerimi je miril. Verjetno je, da so si

posamezniki razložili govor napačno, zlasti ob toliki množici nenadno se vrstečih dogodkov. Tri četrtine prič pa je izpovedalo pomirjavalni vtisk govora. Možno je, da so gotove priče pod vtiskom klerikalnega nasprotja izpovedale proti Ribnikarju. Krivično se mi zdi, nastopati proti dr. Žerjavu kot priči vsled njegove preiskave. Prav takor moram zavračati napad na dr. Zarnika, ki pač ne bo tako lahkomišelnost sili sebe in svojo družino v nesrečo. Dr. Zarnik in doktor Zupanc se vjemata v izpovedbi, obžalujem, da se ni zasljal še dr. Hacin, ki bi izpovedal prav tako. Iz poštene dr. Trillerjeve izjave o steklenici črnila pri Nagyjevji hiši kuje g. državni pravdnik kapital za steleknico v Šelenburgovi ulici. Moje iskreno prepričanje je, da bi se godila Ribnikarju vehementna krivica, če bi se obsodil. Ne prisojajte Ribnikarju blaznega koraka, da bi pognal ljudstvo v hudodelstvo. (Ribnikar ihti.) Prosim, oprostite gospoda Ribnikarja!

Govor je trajal pet četrtink ure.

Dr. Neuperger se pere zaradi očitka, zakaj niso postavili stražnika Pusta na zatožno klop. Zagovarja obtožnico. Pravi, da je vplivala na obtoženco psihologija mas.

Ob pol 9. je šel senat v posvetovalnico in se vrnil čez četrt ure s sporočilom, da se sodba razglasi jutri, v soboto, ob tri četrt na devet.

Ker ni imel državni pravdnik prav nič proti temu, so Ribnikarja izpustili začasno na svobodo do razglasitve sodbe, ko se odloči njegova nadaljna usoda.

Pred Justično palačo je bila precejšnja množica ljudi, ki je nestrpno pričakovala sodbe. Pa tudi precej varnostnih organov je bilo opaziti. Med ljudstvom je prevladovalo mnenje, da bo Adolf Ribnikar oproščen.

Ljubljana in Kranjsko.

Pozor! Prosimo še enkrat vse tiste naročnike, ki sicer radi sprejemajo list, a so z naročnino zaostali, da jo najkasneje do 10. t. m. nakažejo, ker bomo list brezpogojno ustavili vsem, ki do tega dne ne pošljejo naročnine. Naročnina se plačuje naprej in ne nazaj.

Državni pravdnik ne zaupa policiji. Na popoldanski četrtkov razpravi se je zgodilo veliko pohujšanje. Ko sta se namreč dva stražnika ponudila, da gresta na centralno stražnico po stražnika Pavlinca, ki bi imel biti nenadno zaslšan v zelo važni zadevi. Ampak gospod državni pravdnik dr. Neuperger je vzdrltel in se hudo vznemiril. »Ne, ne«, je krilnil, »izmed stražnikov ne pojde nihče ponj!« Njega kretnje in opazke so izražale veliko bojazen, da se gospod državni pravdnik hudo boji, da bi kateri izmed stražnikov utegnil vplivati na Pavlinca, naj izpove v gotovem zmislu. To nepričakovano pohujšanje je zbudilo med poslušalci mnogo veselosti. Ampak kdo bo dal zadoščenje mestni policiji, zadeti v najbolj občutljivejše mesto, užaljeni v najvišjem dostojanstvu?

Na naslov pisarniškega ravnatelja v justični palači. Ko sta prišla v četrtek dopoldne dva člana našega uredništva k Ribnikarjevi razpravi, ju je od sile oblastno sprejel zajeten sluga. Z obrazom, kakor da bi bil prvi činovnik v justični palači, je pogledal njuni izkaznici, nato pa je mogočno izjavil, da sme samo en član poročati. Ko je dejal član našega uredništva, da je to nedopustna odredba, je začel pridigovati: »Ta list ima dva poročevalca, ta ima dva, oni ima dva, ne bo prostora itd. Naš ured, je zavrnil, da ima naš list tembolj pravico do dveh poročevalcev, če imajo že trije drugi po dva; če bi ne bilo prostora v poročevalski klopi, bo pa eden sedel na navadnem sedežu. Prišel je tudi sam gospod pisarniški ravnatelj, ki pa mu prav tako ni hotelo biti jasno, kako neumestna je taka odredba in smešna. Šele ko somutidrugim poročevalcem dopovedovali, da je ta razprava zelo zanimiva stvar in da morajo biti vsi listi zadostno zastopani, se mu je zasvetilo v glavi in se je udal. Povemo enkrat za vselej pisarniškem ravnateljstvu, da si kar najodločneje prepovedujemo, da nam bi sluga ali pa ravnatelj predpisoval, koliko poročevalcev sme poslati naš list. In slednjič polagamo ravnateljstvu na srce, naj da podrejenemu osebju potrebna navodila, da bo s strankami vljudneje občevalo kakor se je to zgodilo v tem slučaju!

Javen železničarski shod bo v torek dne 9. t. m. ob pol 8. zvečer v gostilni »pri Anžoku« v Spodnji Šiški. Dnevni red? Personalna komisija, državni proračun in zahteve železničarjev. Poročevalec: Član personalne komisije sodr. Josip Petrič. Sodrugi! Dnevni red je z ozirom na bližajočo se volitev v personalno komisijo, kakor z ozirom na pravkar sklenjeni državni proračun v avstrijski poslanski zbornici velevažen. Treba pa bo začrtati tudi pot, ki jo bodo morali hoditi avstrijski železničarji, da dosežejo tiste cile, po katerih streme in za katere je padlo že nešteto žrtev. Nihče naj torej ne ostane doma, temveč pridite vsi do zadnjega na shod. V edinosti je moč!

Jutri, nedelja, 7. julija izlet pevske podružnice »Vzajemnosti« k Dolničarju v Šmartnem ob Savi. Petje, razne igre, ples, godba. Glavno zbirališče ob pol 3. popoldne v Šelenburgovi ulici 6.

Idrija. Pri Grudnu—Zagodi se vrši v nedeljo 7. julija vrtna veselica. Koncert, burke s petjem v dveh dejanjih »Dva Pavla«, godba, ples in več drugih zanimivosti. Vstopnina 40 vinarjev za osebo. Začetek ob 4. popoldne. V slučaju slabega vremena se vrši veselica pihodno nedeljo dne 14. julija. K mnogobrojni udeležbi vabi pevsko društvo »Svoboda« v Idriji.

III. shod jugoslovanskih naprednih učiteljskih abiturijentov in abiturijentek. V dobi najstrastnejše gonje obnove klerikalizma je učitelstvo v naši deželi najbolj izpostavljeno brutalnemu preganjanju in je deležno najhudejšega življenja. Zato je tembolj pozdravljati, da dotekajo v tej dobi podlih persekucij in nemoralnega pritiska protiklerikalnemu učitel-

stvu sveže, mlade moči, ki jih klerikalna strahovlada ni oplašila. Dne 16. t. m. se zbero v veliki dvorani »Mestnega doma« napredni učiteljski abiturijenti in abiturijentke iz vseh jugoslovanskih pokrajin, da pokažejo, kako so se pripravili za svoj bodoči poklic. Pozdravljamo mlade bojevnike in opozarjamo javnost na njih zborovanje. Natančen program zborovanja objavimo pravočasno.

Slavni poštni upravi! Na mnogih poštah nabiralnikih soštevilk, oznanjajoč časporiranje pisem, je popolnoma obledela in jih takorekoč ni. Da je to za občinstvo jako neprijetno, nam ni treba mnogo dopovedovati. Zato upamo, da napravi slavna poštna uprava temu nedostatku nemudoma konec in da napravi razločne številke.

Potres v Mokronogu. Dne 3. julija zvečer ob osmih 25 minut je bil v Mokronogu potres. Sunek je bil tako močan, da je v mnogih stanovanjih odpadel omet.

Izredna najdba. Včeraj zjutraj je našel mitniški paznik v kolizejski jami človeško lobanjo.

V mestni klavnici so zaklali od 16. do 23. pr. meseca 63 volov, 5 bikov, 3 krave, 127 prašičev, 180 telet, 21 koštrunov, 9 kozličev. Vpeljali so 250 kg mesa, 1 zaklano goved, 2 zaklana prašiča, 13 zaklanih telet.

Dezertjerjeva usoda. Dne 5. oktobra 1910 je od 17. polpoka iz Celovca pobegnil leta 1887. v Solnogradu rojeni ter na Dobrovo pri Ljubljani pristojni titularni računski narednik Viktor Mravljje in poneveril nekaj vojaškega denarja. V Celovcu se je oblekel v civilno obleko ter pobegnil v Italijo. Najprvo je bil v Vidmu, nato je šel v Genovo, od koder se je odpeljal na Holandsko. Ker je bil že prej matroz, je vstopil v Rotterdamski na neki parnik v službo. Pri tem je prišel v vse večje luke Severne Amerike, Avstralije, Angleške itd. Pred enim letom je vstopil v službo ona norveški parnik »Ingstadt«. Na tem je bil težko telesno poškodovan in bil v Londonu oddan v bolnišnico, kjer je bil 12 tednov. Med tem časom je po avstroogorskem konzulatu tekla s plovno družbo tožba za povrnitev stroškov, ki je slednjič zanj iztekla dobro in mu je družba kot pokvarjencu morala izplačati 600 kron. Poleg tega pa so avstroogorski državljani nabrali zanj 53 funtov šterlingov, katere je dobil pri avstroogorskem konzulatu v Londonu. Tudi člani parnika »Ingstadt« so zanj nabrali pet funtov. Neka nemška dama mu je dala za vrnitev v domovino 50 mark. Ko je zapustil bolnišnico, se je odpeljal s parnikom v Trst, od tu pa v svojo domovino, občino Dobrovo. Koncem minolega meseca mu je poslalo trgovsko ministrstvo 1294 K 66 vin., ki jih je dobilo zanj kot dario in odškodnino za poškodbo. Nato je vzel pri županstvu na Dobrovi delavsko knjižico, ter odšel v Ljubljano, kjer se je seznanil z nekima ženskama. V torku ju je šel iskat v Moste ter se z njima odpeljal v Dravje. Pozna zvečer so se odpeljali z izvoščekom nazaj in se ustavili v neki gostilni v Kolodvorski ulici, kjer so se ženske vpisale za sestro Franciško in Marijo Cerar, Mravljje pa za mornarja Viktorja Pesorta iz Ljubljane in baš ta slučaj je hotel, da ga je zadejala usoda. Ko je policija drugi dan vse tri aretirala, se je zadeva popolnoma razvzljajala in doglalo se je, da je prva ženska Franciška Jerovškova iz Peč pri Kamniku, ki ima za mesto prepovedan povratek, druga pa slaboglasna Marija Krevsova. Pri Mravljjetu, ki je vse priznal, so našli še 1097 K 38 vin. denarja ter ga izročili garnizijskemu, ženski pa okrajnemu sodišču.

Koncert Slovenske filharmonije bo danes pod vodstvom g. kapelnika Teplega, na vrtu hotela »Zlata kaplja« (posestnik L. Tračnik), sv. Petra cesta št. 27. — Začetek ob 8. zvečer. — Vstopnina 40 vin.

Državna laterija. Glavni dobitki v znesku 200.000 K je zadela št. 59.452, drugi dobitek 50.000 K št. 126.523, tretji dobitek 30.000 K št. 324.418, četrti dobitek 20.000 K 423.577, peti dobitek št. 424.625.

Izgubljeno in najdeno. Posestnica g. Franciška Trnetova je izgubila črno usnjato denarnico, v kateri je imela 220 K. — Ga, Franciška Mulharjeva je izgubila denarnico z manjšo vsoto denarja. — Gdč. Marija Gržinova je našla zlato zapestnico.

Elektrodiagnostika Ideal. Spored za soboto 6., nedeljo 7. in ponedeljek 8. t. m.: 1. Plavljenje lesa. (Zanimiva naravna slika.) 2. Komisarjeva žepna ura. (Humoristično.) 3. Pusti otok. (Amerikanska drama.) 4. Pozabljeni hišni ključ. (Komični prizor.) 5. Dirka v Freudenu. (Sportna slika.) 6. Skrivnost ženske. (Lukrecija Borgia. Založra v dveh dejanjih v barvah; igrajo italijanski igralci prve vrste. Samo zvečer.) 7. O, te ženske! (Komično.)

Nova zvijača trboveljske premogokopne družbe.

Trboveljska premogokopna družba se vedno kaže v javnosti, kako ji leži delavstvo pri srcu. Polna usta imajo njeni zastopniki dobrot, kadar se pripravljata ta gospoda na novo lompajrjo. Kdor ima več let opraviti s to gospodo, si je takoj na jasem, da hočejo z vsako navidezno dobroto oplaziti delavstvo. Najnovjši dokaz—

18. minulega meseca so naznanili v čakalnicah, nabili lepake v raznih okrajih, da bodo v njihovih rudniških prodajalnah, ki nosijo ime delavsko konsumno društvo, v resnici pa odločuje v njem sam ravnatelj in njegovi pajdaši, da bodo prodajali živila po lastni ceni. Začeli so res prodajati moko, slanino, mast, o krompirju nekaj govorijo in še v raznih drugih živilih, ki pa jih nujajo v prodajalni. Ogleдали smo si te cene natančno. Moko prodajajo št. 0 36 vinarjev, št. 2 35 vinarjev, št. 4 34 vinarjev, mast K 1.80, slanino K 1.70, sladkor K 1.04. Občno konsumno društvo prodaja št. 0 38 vinarjev, št. 2 36 vin., št. 3 34 vin., slanino K 1.80, mast K 2.— sladkor 1 K.

Cementne cevi
v vseh merah,
barvaste plošče
itd.

Kranjska betonska tvornica Tribuč & Komp., Ljubljana

Pisarna, delavnica in skladišče na Tržaški cesti. — Telefon šte. 296.

Stopnjice, bal-
koni, spome-
niki, stajbni
okraski itd.

Da čitatelj lahko vidi, kakšno dobroto nudi rudniški konzum delavcem, navajamo sledeče številke. Če delavec kupi v rudniškem konzumu ali v običnem konzumnem društvu, je razlika sledeča:

Rudniški konzum: 10 kg pšenične moke št. 0 po 36 vin. K 3.60, 10 kg pšenične moke št. 2 po 36 vin. K 3.50, 10 kg pšenične moke št. 4 po 34 vin. K 3.40, 4 kg slanice po K 1.80, 1 kg masti K 1.80, 5 kg sladkorja po K 1.04 K 5.20, skupaj K 24.30.

Obično konzumno društvo: 10 kg pšenične moke št. 0 po 38 vin. K 3.80, 10 kg pšenične moke št. 2 po 36 vin. K 3.60, 10 kg pšenične moke št. 3 po 34 vin. K 3.40, 4 kg slanice po K 1.80 K 7.20, 1 kg masti po K 2.— K 2.— 5 kg sladkorja po K 1.— K 5.—, skupaj K 25.—.

Obično konzumno društvo da šestodstotno dividendo K 1.50, skupaj K 23.50.

Torej kdor kupi navedeno množino, rabi v rudniškem konzumu 80 vin. več, kakor ga stane v običnem konzumnem društvu. Vse druge potrebe, ki niso navedene, pa so v rudniškem konzumu dražje kakor v običnem konz. društvu, celo dražje, kakor pri najmanjših trgovcih.

Vprašanje je, zakaj je trboveljska družba nastavila te cene in vabila vse tiste, ki ne kupujejo v rudniškem konzumu. Dne 5. junija je bil **sankcioniran zakon**, ki stopi v veljavo po teku štirih mesecev, torej 5. oktobra. Po zahtevi tega zakona se uvede štirinajstdnevno izplačevanje mezde pri rudnikih. Zakon natančno določa, kaj se sme delavcem od plače odtegniti in sicer: prispevke za bolnišnico in starostno zavarovanje, prispevek za rudarsko zadrugo, streljivo, dohodninski davek in ničesar drugega; torej se tudi za življenske potrebe, ki jih dajejo rudniški podjetniki iz svojih skladišč in konzumov ne bo smelo odtegniti. Zakon pa ima seveda to napako, da dovoljuje tudi za druge stvari odtegniti, ako se to odtegnitve sprejme v službeni red, katerega je sestavil v zmislu § 200 rudniškega zakona. Tukaj bi prišla v poštev skladišča in konzumi trboveljske družbe, zato pa gospoda nastavlja hinavske limanice; ker bo treba kmalu sestaviti na podlagi novega zakona za plačilno razmerje nov službeni red, bi ob tej priliki radi utihotali v službeni red določbo, ki bi jim dovoljevala odtegniti tudi za njihova skladišča in konzume, še nadalje.

Zdi se mi potrebno, da rudarje pravočasno opozorim na nakano, ki tiči za to najnovejšo »dobroto«, ki jo z lepaki in v čakalnici obeta. Ravnotako pa se godi tudi v Trbovljah in Hrastniku; tudi za odnorne rudarje veljajo te besede, da se ne dajo oslepiti: posebno delegacije rudarske zadruge naj bodo pripravljene, da jih ne opeharijo pri sestavi službenega reda.

M. Čobal.

Ni ga nikakršnega dela

! pri katerem bi se ne utegnili raniti. Tudi čisto neznačajne rane, če jih ne zakrijemo, postanejo lahko vsled nesnage hudo in težko ozdravljive ter imajo za posledico hude bolečine. Nujno potrebno je torej, da vsako rano! najmanj rano obvežemo z antiseptično obvezo. Že nad 50 let priznava obvezilno domače zdravilo, antiseptično, hladno, bolečino lajšajoče, prisad odvrčajoče in zdravljenje pospešujoče izvlečno mazilo je prav dobro znano Praško domače mazilo iz lekarne B. Fragnerja v Pragi 203 III. Pušica po 70 h se dobiva po vseh lekarnah, vendar je strogo paziti na ime preparata in izdelovalca. Kjer se ga ne dobi, naj se naroči naravnost pri izdelovalcu proti vnoslati K 3.16 za 4 pušice franko.

Štajersko.

Trbovlje. V soboto, 6. t.m., bo ob 6. zvečer v Delavskem domu velik rudarski shod zaradi povišanja penzije. S tem vprašanjem se bo bavil izredni občni zbor bratovske skladnice v nedeljo dne 7. t. m. Poročevalec sodr. Sitter, Rudarji, delavci in delavke, kakor tudi rudarske žene, vsi na shod!

Pevsko vajo ima pevski odsek »Vzajemnosti« v Trbovljah v nedeljo 7. t. m. ob 3. popoldne. Sodrugi pevci! Vaša dolžnost je, da polnoštevilno prihitite na pevsko vajo; študirajo se večji zbori, zaradi tega je potrebna popolna udeležba.

Hrastnik. Že dolgo časa smo slišali čivkati razne ptičke, a jih nismo mogli vjeti. Ti ptički so postajali čez dalje bolj predrzni in so prihiteli na limanice. Vemo in umevno je, da se nekateri gostilničarji na tihem jeze čez našo zadržno gostilno. Ali neka gospa, po imenu Skobe, ki ima vinotoč, je pa menda mislila, da bo društvo kar v žlici vode utopila. Zabajljala je, da je bilo groza. Končno je morala, hočeš, nočeš, izjaviti, da je govorila neresnico in da obžaluje, ker je obrekovala društvo. Pri tej priliki je tudi izpovedala, da jo je pravzaprav k temu zapeljala žena rudarja Antona Klenovskega. Tudi ta, ki rada morda preveč govori, bo morala izjaviti, da je govorila neresnico, drugače se bo pač morala zagovarjati pred sodnijo. Sploh veliko govore v gostilni pri Skobetu čez naše konz. društvo in čez gostilno. Skobejeva bi morala pač hvaležno biti konz. društvu (zakaj, to že ona ve). Dokler ni imelo društvo zadržne gostilne so se razni ljudje imenovali socialiste in kupčiji, nagibov, postali so pa takoj nasprotniki, ko smo ustanovili lastno prodajalno in gostilno. Rudarji lahko razvidijo iz tega kakšne nasprotnike imajo. Svetujemo vsem članom konz. društva, da naj vsakega obrekovalca primejo in naznanijo vodstvu konz. društva, da se vsem tem hinavcem zaveže jezik. Kdor se hoče prepričati o delovanju konz. društva, ta naj pride v društveno pisarno, kjer so vse knjige na vpogled.

Rošnica pri Celju. Celjski lovec Pitanc preganja po polju namesto divjačine domače

živali. Pred šestimi tedni je ustrelil v vinogradu tik ob cesti mačka; ni se za toliko potrudil, da bi bil ubito žival zagrebel. Mrhovina razširja vsenaokolo tak neznanski smrad, da se ljudje izogibljajo kraja v velikem kolobarju. Spodobnost in obzirnost do drugih ljudi bi zahtevali od moža, da žival, ki jo pokonča, vsaj zagrebe!

Goriško.

Podgora. Vaje delavskega pevskega zbora se začne v torek 9. t. m. in bodo potem vsak torek in četrtek ob pol 8. zvečer v društvenih prostorih. Sodrugi pevecem priporočamo, naj se udeležujejo vaj točno in zanesljivo.

Intimna razstava je otvorjena od 1. t. m. v Gorici, v I. nadstropju hiše št. 8, ulica Treh kraljev. Razstavljeno je 70 slik in risb: zastopani so umetniki in umetnice gg. A. Bucik, I. Grohar, P. Guštinčič, Gvaik, Langr, H. Smrekar, A. Santel, I. Santel, S. Santelin, Tratnik. Razstava je otv. do 15. t. m. in sicer od 10. do pol 1. vsak dan. Vstopnina je za dijake in delavce po 20 v. za ostalo občinstvo po 40 v.

1,000.000 vinarjev

:: za tiskovni sklad „Zarje“ ::

31. izkaz:

Vesela družba v gostilni „Zelena Trata“ 100 vin., v skladišču v Raketu po sodruhu J. Novaku 400 vin., J. Končija 10 vin., neimenovan 10 vin., neimenovan 10 vin., Jezovnik 60 vin., Turk 40 vin., vsled pomote v prejšnjem izkazu zaostalo, v hotelu „Južni kolodvor“ po sodruhu Turku: Jaka 10 vin., Mavc 20 vin., Pavlič 40 vin., Škrbinec 20 vin., Goli 20 vin., F. Valenčič 40 vin., Sabrznik 40 vin., Grosek 10 vin., Ramšak 20 vin., Turk 26 vin., Gregorič 40 vin., Brus 20 vin., Osterman 20 vin., vesela družba v restavraciji „pri Levu“: Fr. Pavlič, zato ker je že mešlo skakal 100 v., Fr. Košir 10 vin., Jože Krakovčan 20 vin., Ivančič kolofotar 50 vin., Bodlak, ker je moral jet spat 100 vin., Polonšek, ker ni kadil vržinke 20 vin., I. Gale mesto pive 20 vin., Hibernik mesto vržinke 11 vin., Šamel, ker nima žene 20 vin., Pernat, ker nima žene 20 vin., Rajmund 20 vin., Tone Bovčan 9 vin., E. Kržišnik, ker je bil zadržan na veselicu v „N. D.“ 100 vin., v nabiralniku Petrič, Ljubljana 655 vin., S., ker ga je „fice“ razdražil 40 vin.

Skupaj 147195 + 2151 = 149346 vin.

Prispevke za milijonski sklad sprejema, vloga v „Delavsko hranilnico“ in izkazuje v „Zarji“ sodrug Viktor Zore, tajnik strokovnih društev, Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6, II. nadstropje.

Vestnik organizacij.

Solsko-poljska podružnica „Vzajemnosti“ ima v nedeljo 7. t. m. ob pol 10. popoldne v gostilni g. Bončarja na Poljanski cesti št. 19 reden mesečni sestanek. Člani so vabljeni na polnoštevilno udeležbo.

Državni zbor.

Dunaj, 5. julija.

Nocoj ob pol 10. je državni zbor zaključil svoje zasedanje in predsednik Sylvester je naznanil, da določil prihodnjo sejo sporazumno z načelniki klubov. V svojem zaključnem govoru je požgal zbornici precej kadila, češ da je opravila veliko in koristno delo za državo in za prebivalstvo. Država, ki je v sedanjih razmerah vse kaj drugega, kakor prebivalstvo, je res lahko zadovoljna, zlasti oborožena država, kateri je prineslo to zasedanje kraljevska darila. Druga pa je s prebivalstvom. Še danes je večina zbornice storila naravnost ljudstva sovražni korak; včeraj je bilo na predlog dr. Adlerja sklenjeno, da ima priti zakon o nalezljivih boleznih danes kot druga točka ne dnevnih red; danes je večina ovrgla včerajšnji sklep in zaključila, da ima biti ta zakon zadnja točka. Ker pa so hoteli gospodje danes za vsako ceno na počitnice, je ta sklep pomenil, da se zakon ne reši v sedanjem zasedanju. S pravim naporom so socialisti komaj dosegli, da se je danes podalo vsaj poročilo o tem zakonu, s čimer je zamčeno vsaj to, da pride v jeseni kot prva točka na dnevni red.

Prvi predmet današnje seje je bila prodaja nekaterih poslopij, ki so last države. Te kupčije so deloma zelo dvomljive in v debati je bila slišati jako ostra kritika. Predloga je bila sprejeta, socialisti so glasovali proti onim prodajam, o katerih so opravičeni največji pomisleki.

Poljak Stapinski predlaga, da se izpremeni dnevni red tako, da se postavi zakon o nalezljivih boleznih kot zadnja točka. Za ta namen so že prej velike meščanske stranke razvijale stasno agitacijo.

Dr. Adler

kot načelnik zdravstvenega odseka protestira proti predlogu, ki ima le prikriti namen, da se zopet zavleče ta važna stvar. Govornik svari zbornico pred odgovornostjo za nevarnost, ki lahko nastane, če se zadeva, s katero se bavita poslanska in gosposka zbornica že štiri leta, zopet odgodi. Vse stranke že natančno poznajo zakon, ki je tem važnejši, ker se je za jesen zopet bati kakšnih epidemij, ne ve se pa, kakšen bo v jeseni položaj v državnem zboru. Če se govori, da bo zakon obremenil občine, mora govornik tej trditvi odločno ugovarjati. Zbornica naj se zaveda važnosti predmeta in naj stori svojo dolžnost.

Večina je glasovala za predlog Stapinskega. Predmet prihaja torej kot zadnja točka na dnevni red. Na nujno zahtevo se potem vendar sklene, da se seja ne sme zaključiti, dokler ne poda referent zdravstvenega odseka svojega poročila o zakonu.

Nato se sprejme poročilo železniškega odseka o saniranju

tovornega prometa na državnih železnicah. Za tem slede poročila legitimacijskega odseka o

volitvi 38 poslancev.

Poročevalec se odpoveduje besedi. Kot poročevalec manjšine predlaga

Winarsky (soc.).

da se razveljavi pet mandator, o katerih je dokazano, da je bilo pri volitvah največje sleparstvo in vplivanje od strani oblasti. Legitimacijski odsek ni mti preiskal teh zadev, kakor bi bilo potrebno. Če se pri kakšni volitvi zgode zločini, pa poslanci vendar odobre tako volitev, tedaj se izrekajo solidarne z zločini in se sami omadežujejo. Proti lahkomišelnemu in površnemu razpravljanju takih zadev se mora protestirati, zakaj drugače je ugled zbornice v javnosti nujno oškodovan. Legitimacijski odsek je dokazal, da je nesposoben za tako delo. Zato je potrebno, da se ustanovi

neodvisno volilno sodišče.

Govornik razpravlja natančneje o dogodkih pri volitvah poslancev Kindermanna, Oberleithnerja, Gruška, Freilberja. Če odsek ni izpolnil svoje dolžnosti, jo mora izpolniti zbornica, da varuje svoj ugled.

Breiter se bavi z

volilnim sleparstvom na Gališkem.

Župan Stern v Buczacu naj bi otvoril visoko šolo za volilne sleparije. Pri njem se bodo lahko učenci z vsega sveta naučili, kako se uspešno goljufa pri volitvah.

Daszynski (polj. soc.)

navaja posameznosti o nekaterih galiških volitvah. V nekem volilnem lokalu, v katerem je bilo šestdeset svetilk, so prižgali eno samo svečo, ko so se šteli glasovi, zato da je komisija lahko v temi bolje sleparila. V nekem drugem kraju so proglasili volilca za mrtvega, da so mu mogli vzeti volilno pravico. Neki član komisije se mu je potem približal, pa ga je vprašal: »Ljubi prijatelj, ali je pekel, ali ga ni? Saj ste že davno mrtvi, torej morate vedeti.« ... Daszynski navaja dolgo vrsto sleparskih dogodkov iz galiških volitev in pravi, da ni legitimacijski odsek ničesar ukrenil proti temu. Govornik se pridružuje predlogu, da se ustanovi volilno sodišče.

Grigorovič (rum. soc.) se bavi poglavitno z izvolitvijo poslanca Gruška in pokazuje letak, v katerem pozivajo krščanski socialisti volilce v — židovskem jeziku, z židovskimi črkami, da naj glasujejo za Gruška. Agitatorje so zapirali brez razloga. Govorniku ne gre za to, če je bil izvoljen Gruška ali kdo drugi, ampak le zato, da se odpravi sleparstvo.

Seitz (nem. soc.)

pravi: Socialisti se ne boje za svoje mandate, ali to se ne more trpeti, da protežirajo državne oblasti volilne sleparije in da zlorabljajo občine svojo uradno oblast v prid posameznim strankam. Vlada, ki se drzne še enkrat izvesti take volitve, kakršne so bile zadnje, bo dobila od socialistov tak odgovor, da jo bo za vse čase minulo veselje do takih metod.

Večina sprejme vse predloge legitimacijskega odseka, to se pravi, odobri vse volitve! Na predlog imunitetnega odseka se sklene

izročitev 8 poslancev

na zahtevo sodišč. V treh slučajih se odklanja izročitev.

Predlogi odseka za elementarne nezgode se sprejmejo po kratki debati.

Poročevalec zdravstvenega odseka doktor Michl poroča o zakonu proti nalezljivim boleznim. Po njegovem poročilu se zaključila debata.

Minister Heinold odgovarja na interpelacijo nemških nacionalcev zaradi praških dogodkov, Hussarek pa na interpelacijo o razmerju učne uprave do nemške telovadbe.

Nato zaželi Sylvester poslancem prijetne počitnice in

zaključuje zasedanje.

Prihodnjo sejo skliče sporazumno s klubskimi načelniki.

Koncert s plesom podružnice »Vzajemnosti« v Mostah, ki bi se imel vršiti jutri popoldne na vrtu gostilne pri »Dumu« v Novem Vodmatu, se preloži na nedoločen čas.

Zadnje vesti.

THUN — MINISTRSKI PREDSEDNIK.

Praga, 6. julija. »Bohemia« poroča: Od verodostojne strani smo izvedeli, da postane deželni predsednik Thun v jeseni ministrski predsednik, ako se posreči češko - nemška sprava. Thun bi stopil na čelo parlamentarnega ministrstva. — O Thunu so domnevali že lansko jesen, da pride na čelo kabineta, ko je Gautsch sestavil ministrstvo.

SKUPNI IZDATKI.

Dunaj, 5. julija. Izdatki za l. 1913 vseh skupnih ministrstev bodo za 26 milijonov večji kakor l. 1912. Carinski dohodki bodo znašali približno 20 milijonov več. Za izredne izdatke potrebujejo: za podčastnike, ki služijo nad določeno dobo 2.8 milijonov, za sanacijo proračuna 12 milijonov, 4 milijone za razne druge izdatke in 26 milijonov za ministrstva, tedaj znašajo vsi novi izdatki 44.8 milijonov kron.

VLOM V VOJAŠKO SMODNIŠNICO.

Olomuc, 5. julija V vojaško smodnišnico v Pistrovan sta hotela vdreti v torek ponoči dva neznanca moška, a sta zbežala, ko se je približala straža. Na begu sta večkrat izstrelila na stražo, nakar je tudi ta streljala.

ODGODITEV BOSANSKEGA SABORA.

Sarajevo, 6. julija. Bosanski deželni zbor se je odgodil

STAVKOVNO GIBANJE.

Rudarska stavka.

Leobersdorf, 6. julija. Rudarska stavka v mestnem rjavem premogovniku Zillingsdorfu traja neprenehoma. Vsa prizadevanja ravnateljstva, da bi dobilo stavkokaze, so bila brezuspešna.

Stavka mornarjev.

Marseille, 5. julija. Večina delavcev na dokih je prišla zopet na delo. — Stavki mornarjev se je pridružilo 70 oficirjev družbe »Mixte«.

Marseille, 6. julija. Oficirji in strojniki so sklenili takoj stopiti v stavko, ker sta jim samo dve paroplovni družbi dovolili zahteve.

Solidarnostna stavka.

Calais, 6. julija. Tukajšnji delavci na dokih so sklenili stopiti v solidarnostno stavko za svoje stavkujoče tovariše.

Bordeaux, 6. julija. Stavkujočim mornarjem so se iz solidarnosti pridružili delavci na dokih.

VILJEM IN NIKOLAJ.

Baltisch - Porta, 6. julija. Ob 10. dopoldne sta krenila ruski car Nikolaj in nemški cesar Viljem s »Hohenzollerna« na suho, da si ogledata 25. viborski pešpolk. Pri cesarju je bil tudi državni kancelar. Nemški cesar je v ruskem jeziku nagovoril polk. Car je zaklical cesarju »hurra«, prav tako Viljem Nikolaju. Potem do so deževali redovi, bile so pojedine, na katerih pa Viljem — ni govoril.

REVOLTA OFICIRJEV.

Resen položaj.

Carigrad, 6. julija. Zekki-paša opisuje v svojem poročilu položaj za skrajno resen in svari pred nasilnimi odredbami proti oficirjem. Priporoča, naj se vzamejo njih zahteve v pretres.

Dezertacije se nadaljujejo.

Atene, 6. julija. Dezertacije turških oficirjev se nadaljujejo. Predvčerajšnjem so dezertirali iz Soluna štiri oficirji, iz Katerine dva. Med Mitrovico in Butico se vrši boj med upornimi Albanci in rednimi turškimi četami; Albancem poveljujejo štirje turški častniki.

ŽELEZNIŠKA NEZGODA V AMERIKI.

Novi Jork, 5. julija. Na progi Lackwana se je zgodila strašna nesreča. Izpod razvalin ekspresnega vlaka so doslej potegnili 34 trupel, največ otrok. Pod razvalinami je še veliko število ranjenih. 60 težko ranjenih oseb so spravili doslej na varno.

PO ZAKLJUČKU LISTA.

Izza septemberskih dogodkov.

Danes ob pol 11. dop. je sodišče razglasilo sodbo o procesu proti tržnemu nadzorniku Ribnikarju, s katero je

Ribnikar oproščen.

obtožbe. Zaradi poznega časa objavimo razloge prihodnjič.

Trst.

— Takozvani zidarski terorizem ne da tržaškim narodnjakom miru. Čim bolj se lažejo o tem terorizmu, tembolj so zidarji vztrajni v boju za svoje pravice. V sredo so imeli narodnjaki nekoliko opravka pri gradbi Ciril-Metodove šole pri Sv. Jakobu. Stavba je v rokah gospoda Martelanca. Tja je prišel pretečeni torek na delo štajerski zidar. Leta je zaostal štiri tedne z uplačevanjem organizacije. Ko so ga zidarski zaupniki vprašali, bo li poravnal zaostale prispevke, je mož ošabno odgovoril, da ne bo in da se bo vpisal v N. D. O. Na tej stavbi dela 56 zidarjev, ki so vsi organizirani. Ko so zvedeli za odgovor, so potom zaupnikov naznanili delovodji, da ne bodo več delali, ako se neorganizirani zidar drugi dan, t. j. v sredo ne izkaže s knjižico organizacije. Ker je prišel dotičnik v sredo zopet na delo, ne da bi se bil organiziral, so organizirani zidarji zapustili delo. Prišlo je do pogajanja med zaupniki zidarjev in delovodjo in ta je povabil na stavbo gospoda Martelanca. Temu so zaupniki pojasnili stvar in ob tej priliki tudi zahtevali, da se pri stavbi določi zaprt prostor, kjer se bodo zidarji lahko preoblekli, da poskrbi posode za potrebno pitno vodo v vsakem nadstropju in drugo. Konec pogajanj je bil, da je g. Martelanc ustregel vsem zahtevam zidarjev, da je dal nabiti delavni red in reč bolniškega zavarovanja na desko. O neorganiziranem zidarju je pa dejal, da se mu je že izplačala meza in da popoldne ne pride več na delo. Dodal je tudi, da vsa stvar njega nič ne zadeva, da mu je vseeno, kje so delavci organizirani in da želi le imeti na svojih stavbah mir. Delavci so bili z vsem zadovoljni in so se popoldne vrnili na delo. Toda popoldne je prišel neorganizirani zidar na delo. Ko so ga zidarji zagledali so kot en mož zapustili delo, rekoč: Z neorganiziranimi ne delamo. Naj dela sam. Ko je delovodja videl, da ne bo biti miru, je šel k neorganiziranemu zidarju in ga odsvolil. Leta se je pa podal k telefonu in kmalu je prišel k zidarjem tajnik N. D. O. v spremstvu dveh redarjev in inspektorja. Po kratkih pogajanjih so šli trije zaupniki zidarjev na policijo. Ti so: Ivan Šan in Buzeta, Čok Fran in Katinare in Gerk Ivan iz Kolonkova. Torej vsi trije Slovenci in okoličani. Na policiji so bili zaslišani in potem izpuščeni. Neorganizirani zidar je trdil, da je bil žaljen in da se mu je pretilo. Toda ko je redarstveni komisar zahteval dokaze, jih ni dobil. Tudi je prvotno trdil, da so ga zidarji podili z dela in je moral končno priznati, da je

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

bil odslovljen po delovodji. Skoro enako se je pripetilo petim štajerskim neorganiziranim zidarjem pri stavbi družbe »Union« v ulici Pasquale Besenghi. Prišli so v ponedeljek 1. t. m. in so morali zvečer stran, ker se niso hoteli organizirati. Domači zidarji, o katerih se lahko trdi, da so izključno Slovenci, so vsi organizirani. Tudi od zunanjih zidarjev je večina organizirana. Le sempatja bi nekateri zunanji zidarji potom N. D. O. radi delali zgago. Tem zidarjem bi bilo treba priporočati, da je pač bolj pametno, ako se v Trstu priključijo svojim zavednim tovarišem, kakor da se puste od buržvazno nacionalnih hlapcev izrabljati v protidelaške namene. Dodali bi še, da je neumno, ako si gotovi gospodje domišljajo, da si bodo pustili zidarji škodovati od slovenskih zidarjev, samo da se ne bi zamerili »narodni«. Krumir je krumir, pa naj bo Slovenec ali Lah, in sredstev proti krumirju je za vse enako. Tržaški zidarji ne goje »roti zunanji tovarišem nobenega sovražstva. Za vse je v Trstu dovolj dela. To bi morali tudi zunanji zidarji npoštevati in se prilagoditi sklepom večine, ki hočejo samo zidarjem zagotoviti boljše življenje. Gotovim gospodom pa priporočamo, naj ne skušajo obuditi pri domačih zidarjih starega nasprotstva do zunanjih delavcev. Ne vemo, komu bi to koristilo.

— **Žensko gibanje.** Delovanje našega, komaj pred par meseci ustanovljenega ženskega odseka, prav lepo in veselo napreduje. Odbor ženskega odseka se je lotil dela z velikovnem in navdušenjem. Okoli ženskega odseka se zbira častno število zavednih sodruživ in kakor vse kaže, bo ta odsek v doglednem času najmočnejša in najvplivnejša ženska organizacija v Trstu. Da je vse to veselo gibanje in vrvenje v našem ženskem odseku nevšečno narodnim Katonom, je pač razumljivo. Komaj je bil odsek sklical svoj prvi sestanek, pa je že narodna piščalka »Edinost« obelodanila notico s komentarjem, ki je veljal cel Peru. Pravila je, da hočejo socialisti izrabljati tudi žensko v svoje teroristične namene; medtem pa seveda ni pozabila svariti takoj služkinje — ona, ki se dere ipredaj in zadaj zoper socialistični terorizem — naj se nikar ne udeležuje naših sestankov, ker se bo proti temu narodna gospa znala posluževati vseh sredstev. Seveda, tisti, ki terorizirajo, mo mi. Toda zdi se, da tudi ti motivi narodne piščalke ne gredo nič kaj na uho našim ženskam. Prevzele so si nalogo združiti žensko v naših inštitucijah, in to hočejo tudi izvršiti. V to vrho sklicuje ženski shod v gost. »Internacional«. Shod bo v nedeljo dne 14. t. m. ob 4. popoldne. Poočalo se bo na tnm shodu o kulturnih namenih in o političnem pomenu ženskega gibanja. Vsem sodrugom in sodružicam priporočamo že zdaj živahno in vztrajno agitacijo.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba »Zarje«.
Tiska »Učiteljska Tiskarna« v Ljubljani.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir!

1 kg sivega, dobrega, puljenega 2 K; boljšega 2-40 K; prima polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puha 5-10 K; velfinega snežnobelega, puljenega, 5-40 K, 8 K; puha sivega 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinejši prsni puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dolgi, 60 cm šir., polnjena z novim sivim, prav stano-vitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, zglavnice 3 K, 3-50 K, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13 K, 14-70 K, 17-80 K, 21 K, zglavnice, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4-50 K, 5-70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12-80 K, 14-80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajočo se vrne denar. — Natančni cenovniki gratis in franko.

S. Benisch, Dešenice štev. 758, Češko.

Ana Gorec

Ljubljana, Rimska cesta 11.

Podružnica:

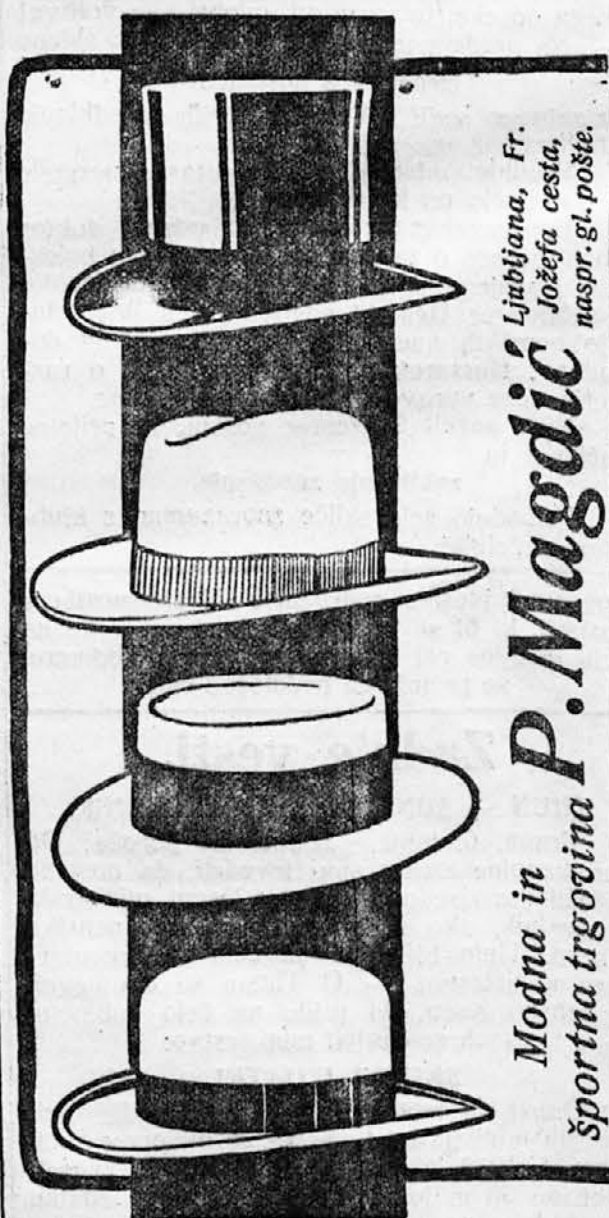
Marije Terezije cesta 14

(Pri Novem svetu).

Trgovina s kolesi in deli.

Najboljše pnevmatike.

Izposojevanje koles.

Ljubljana, Fr. Jožefa cesta, naspr. gl. pošte.
P. Magdič
Modna in športna trgovina

Brez konkurence!
Krasne novosti spomladanskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.
Solidna postrežba. **Najnižje cene.**

Št. 768/12

Razpis službe.

Okrajna bolniška blagajna v Nabrežini razpisuje službo kontrolorja, ki mora biti več slovenskega in italijanskega jezika. Tozadevne ponudbe se ima doposlati najdalje do 10. julija t. l. Nastop službe 15. julija t. l.

Okrajna bolniška blagajna v Nabrežini, dne 4. julija 1912.

Načelstvo.

Denar posojuje zasebnik reelnim osebam 5odstotno. Vrača se v obrokih v 5letih. Kukarki I. posterestante Berlin 47.

Ivan Zorko ključavničarski mojster na Glincah pri Ljubljani

izdeluje vrtno železne skladne stole, klopi in mize. Mize podolgaste na štiriogle ali okrogle, po poljubni barvi. Pripravne tudi za dvorane. Pripravne so pa tudi za spraviti, ker se zlagajo in vsled tega potrebujejo malo prostora. Izvršujem tudi vsakovrstna ključavničarska dela po najnižjih cenah. — Istotani je naprodaj še skoro nova železna blagajna.

MOJA ŽENA

in vsaka pametna in varčna gospodinja rabi namesto dragega kravjega sirovega, kuhanega ali namiznega masla boljše, zdravejše, redilneje in izdatnejše in skoro polovico ceneje

margarino „Unikum“

Dobiva se povsod ali pa naroča naravnost.

Združene tvornice za margarino in sirovo maslo

Dunaj, XIV. Diefenbachgasse 59.

Prva ljubljanska higijenična mlekaria

priporoča

Yoghurt-bulgarsko kislo mleko

kakor tudi pasteurizirano polno mleko, posneto mleko, kislo mleko, sladko smetano (Obers), kavino smetano, kislo mleko, sir.

Prima čajno maslo

v centrali: Slomškova ulica štev. 3 kakor tudi v prodajalnah in mlečnih pivnicah: Lingarjeva ulica štev. 1, Poljanska cesta štev. 13, Florjanska ulica štev. 3, kjer se vedno tudi gorko in mrzlo mleko dobiva.

Dostavlja se tudi na dom.

Cenjeni lastniki gramofonov!

Ker različni ljudje havzirajo po deželi z obrabljenimi gramofonskimi ploščami, pa se izdajajo za moje zastopnike in tudi popravljajo pod mojim imenom godbene stroje in gramofone se dovoljujejo slavno občinstvo vljudno opozarjati, da jaz nimam nobenih takih zastopnikov, in prodajam plošče edino v moji trgovini

Ljubljana, Sodna ulica štev. 5.

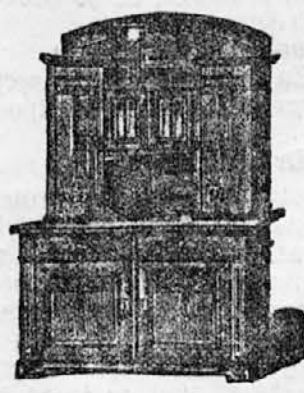
Na izrečno željo pošljem plošče tudi v izbiro, nikakor pa ne pustim havzirati z njimi. Kupec dobi v gorenjih slučajih obrabljene plošče; sploh je pa havziranje od hiše do hiše prepovedano, in prosim naj se mi vsak slučaj čim pride tak zastopnik s ploščami, in se izdaja za mojega zastopnika naznani, da se bom mogel obvarovati neprijetnosti, ki mi jih delajo kupci takih plošč, ko uvidijo, da so prevarani ker so kupili stare obrabljene plošče. Pri meni se dobe plošče garantirano nove in po tovarniški ceni.

Obenem slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da izidejo s 1. avgustom t. l. nove plošče s slovenskimi napevi moških in mešanih zborov, novosti, ki doslej še niso bile za gramofon posnete. Blagovolite poslati naslov in Vam pošljem seznam teh gramofonskih plošč zastoj in postnine prosto.

A. RASBERGER, Ljubljana.

Največja zaloga gramofonov in godbenih avtomatov

Izdelki solidni.

Zmerne cene.

Zaloga pohištva in tapetniškega blaga Fr. Kapus, Ljubljana

Marije Terezije cesta štev. 11. Kolizej.

Velika izbira vsakovrstnega pohištva za spalne, jedilne in gosposke sobe. Divane, otomane, žimnice, modroce iz morske trave, zmednice na peresih, podobe, zrcala, otročje vozičke itd.

Sprejemajo se tudi opreme hotelov.

Velika zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestrionov i. t. d. Mehanična delavnica. Emajliranje dvokoles na plin

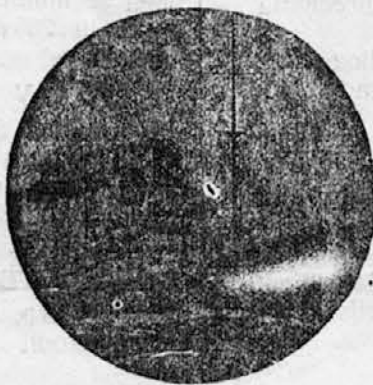
Pri Batjel-u, Gorica
Stolna ulica štev. 2-4.

Prodaja tudi na obroke. Ceniki poštne prosti. Velika izbira že rabljenih dvokoles in vsakovrstnih strojev. Sprejme se zastopnike. — Priporočila se gg. sodrugom gostilno pri »kolesarju«. Gorica, Via Duomo štev. 2.

Potniki
v severno in južno AMERIKO
se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtnicama, električno razsvetljavo, brezžičnim brzoparom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopel itd.

Odhod parnikov:

v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni. Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

SIMON KMETETZ, Ljubljana,

Kolodvorska ulica štev. 26.